

УДК 378.018.43:78.087.15

CURRENT PROBLEMS OF CONDUCTING AND CHORAL CYCLE DISCIPLINES AND THEIR SOLUTIONS IN THE CONDITIONS OF DISTANCE LEARNING**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ДИСЦИПЛІН ДИРИГЕНТСЬКО-ХОРОВОГО ЦИКЛУ ТА ЇХ ВИРІШЕННЯ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ****Merzheva L.F. / Мержева Л.Ф.**

викладач кафедри теорії і методики

музичної освіти та хореографії

Мелітопольський державний педагогічний

університет імені Богдана Хмельницького

***Анотація.** Інтеграція традиційних та інноваційних методів навчання в музично-педагогічній освіті – найважливіше завдання сучасності. У тезах розкриваються засоби використання інформаційних технологій в музичній освіті дисциплін диригентсько-хорового циклу, спрямованих на покращення якості навчання та на розвиток професійно-творчого потенціалу здобувача вищої освіти в умовах сучасної реальності. Визначаються доцільність та необхідність формування єдиного інформаційного простору ряду диригентсько-хорових дисциплін на базі використання досягнень інформаційних та комунікаційних технологій. Особлива увага приділяється необхідності раціональної взаємодії традиційних та інноваційних методів навчання на прикладі впровадження в початковий процес інформаційних навчальних технологій (на прикладі роботи з віртуальним хором). Розкривається ефективність, результативність та перспективність їх використання в процесі навчання.*

***Ключові слова.** музична освіта, інформаційні технології, інноваційні методи, віртуальний хор, дистанційне навчання.*

Розвиток дистанційного навчання на сучасному етапі не підлягає сумніву, оскільки світова пандемія (Covid-19) внесла свої корективи в організацію освітнього процесу. Враховуючи нові виклики сьогодення, заклади вищої освіти України переорієнтували свою діяльність на дистанційний навчальний процес та адаптували програми та індивідуальні плани, організувавши контроль за якістю в освітніх закладах.

Використання інноваційних й динамічних форм навчання (до яких відноситься дистанційне) довело свою ефективність в процесі підготовки педагога-музиканта та розкриває прагнення закладів вищої освіти відповідати європейським освітнім стандартам.

Вітчизняні та зарубіжні науковці (Д. Андерсон, А. Андрєєв, Ч. Ведмеєр, А. Белозубов, В. Бондаренко, А. Дабагян, Р. Деллінг, З. Дубовий, Н. Жевакіна, В. Кухаренко, Т. М'ясникова, Є. Полат, П. Стефаненко та ін.) досліджують різні аспекти дистанційного навчання, вивчають психологічні, правові, методичні, технічні проблеми дистанційного онлайн викладання диригентсько-хорових дисциплін, комунікативні властивості й можливості інтернету, перспективи застосування мультимедійних технологій навчання. Обґрунтовано засади використання дистанційних технологій для мистецьких дисциплін у наукових працях (Н. Белявіна, Л. Васильєва, Ю. Волощук, І. Гайденко, Н. Глаголева, В. Дудчак, С. Завирин, В. Замороцька, І. Красильников, М. Сімонсон, Р. Чао-Фернандес, С. Роман-Гарсія, Т. Цареградська, В. Штепа та ін.).

У Положенні про дистанційне навчання вказується, що метою дистанційного навчання є «надання освітніх послуг шляхом застосування в навчанні сучасних інформаційно-комунікаційних технологій за певними освітніми або освітньо-кваліфікаційними рівнями відповідно до державних стандартів освіти; за програмами підготовки громадян до вступу в навчальні заклади, підготовки іноземців та підвищення кваліфікації працівників» [2].

Викладач повинен здійснювати контроль за процесом навчання здобувача вищої освіти, бути на постійному зв'язку з ним – ця методика більш продуктивна та результативна, ніж просте надання інформації.

Метою тез є аналіз проблем та переваг дистанційного навчання, обґрунтування доцільності використання тієї чи іншої технології навчання в процесі підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва на практичних заняттях з дисциплін диригентсько-хорового циклу.

В силу специфіки музичного мистецтва можливість переходу педагогів-музикантів на дистанційне навчання в закладах вищої освіти є доволі складним і неоднозначним процесом, оскільки переваги останнього – мобільність, доступність – втрачають такі його сторони, як відсутність безпосереднього спілкування педагога та здобувача, орієнтованого в першу чергу на практичну діяльність. Можливість експериментувати та випробувати нові форми навчання, допомагати здобувачам їх опановувати, привчає майбутніх педагогів-музикантів до більшої самостійності, а сам викладач проявляє креативність мислення [1].

При дотриманні певних умов, одна з яких – якість дистанційного навчального курсу, який виконаний з урахуванням специфіки музичної творчості, цілком можливе успішне дистанційне освоєння здобувачами практичних дисциплін диригентсько-хорового циклу, які містять практичну складову (диригування, хоровий клас та практикум роботи з хором).

У процесі віртуального спілкування на різних інтернет-платформах виникає питання якості навчання здобувача елементам диригентської техніки, засвоєння теоретичних основ диригентсько-хорового виконавства. Спираючись на досвід роботи останніх років, ми дійшли висновку про те, що технічні можливості мережі Інтернет та програмного забезпечення не дозволяють домогтися синхронного виконання та безпосередньої взаємодії між викладачем, концертмейстером та здобувачем вищої освіти, оскільки затримка звуку при передаванні через Інтернет негативно впливає на формування смаку диригентського мистецтва.

Для досягнення позитивного кінцевого результату (загальний естетичний вигляд диригента, що зі свого боку справляє певне враження як на хоровий колектив і слухачів, так і на художню інтерпретацію твору), викладач повинен постійно контролювати діяльність усієї опорно-рухової системи під час музикування. «Поєднання традиційного підходу до навчання та використання інтерактивних й проблемних методів і прийомів сприяють виконанню навчальних цілей дистанційних занять та досягненню необхідного результату – засвоєння студентом диригентських знань, оволодіння технічними вміннями і навичками» [3].

Проведення групових занять для виконавських дисциплін, зокрема хорového класу є, на нашу думку, доволі складним процесом при дистанційному навчанні: обмеження практичного колективного контролю за вокально-технічною стороною виконання, спотворений звук у зв'язку з уповільненням його передачі через різні швидкості інтернету, відсутність єдиного способу співацького дихання і звукоутворення тощо. Тому для вирішення цих проблем викладачі шукають нові форми та методи, щоб досягти ансамблевої взаємодії між усіма учасниками хорového колективу. Альтернативою може бути створення віртуального хору, як кінцевий результат художньо-виконавської інтерпретації хорového твору. Учасники таких колективів перебувають поза навчальним закладом та не контактують один з одним. Репетиції здійснюються на цифровій платформі ZOOM. Заняття класифікуємо як відео-урок, що складається зі вступу, змістовної частини, питань-відповідей та домашнього завдання. Можливість постійної дистанційної взаємодії студентів і викладачів у мережі в зручний для них час забезпечує безперервність навчального процесу. Віртуальна група (хор), створена в соціальній мережі, може бути доступна для суб'єктів навчального процесу в будь-якому місці й у будь-який час.

Робота над створенням віртуального хору складається з наступних етапів: ознайомлення з хоровим твором через прослуховування відео запису у виконанні професійних колективів та аудіо-запису хорової партитури концертмейстером для самостійної роботи студентів; аудіо-запис гри концертмейстера окремо кожної хорової партії в помірному (робочому) темпі для вивчення та засвоєння музичного матеріалу; аудіо-запис виконання хорової партії кожного окремого співака під метроном дотримуючись точної метро-ритмічної пульсації; збір, синхронізація, перенесення аудіофайлу на комп'ютер, обробка та зведення аудіо-файлів виконання кожної партії в хоровий ансамбль; запис відео-файлів та робота над монтажем відеокліпа, за допомогою програми VivaCut – професійного редактору для створення відеороликів.

Опанування комплексу знань, умінь та навичок роботи в аудіоредакторах та відеопрограмах дозволить керівнику хорového колективу записувати, редагувати, компонувати, обробляти цифровий звук, а також створювати цілі відеоспектаклі або відеокліпи, як-от віртуальний хор.

Таким чином, використання на дистанційних індивідуальних та колективних практичних заняттях різноманітних інноваційних форм та методів навчання сприятиме високому рівню самоорганізації студента й мотивуватиме його до успішного засвоєння матеріалу. Поглиблення інтеграції мистецтва й освіти засобами віртуальних комп'ютерних технологій можна вважати перспективним напрямом подальших досліджень. Проте така форма освіти може носити тимчасовий (підготовчий) характер та потребує нагальної необхідності у розробці навчально-освітніх цифрових платформ з урахуванням специфіки мистецької галузі та сучасних методів музично-педагогічної роботи.

Література:

1. Васильєва Л. Досвід формування готовності майбутнього вчителя

музичного мистецтва до використання технології дистанційного навчання / Л. Васильєва // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. Суми, 2017. № 7. С. 48–58.

2. Положення про дистанційне навчання //Наказ МОН 25.04.2013 № 466. 2013. URL:<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13>.

3. Стефаненко П. В. Теоретичні і методичні засади дистанційного навчання у вищій школі: автореф. дис. ... д-ра пед. наук: за спец.: 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти / Павло Вікторович Стефаненко; Інститут педагогіки і психології професійної освіти АПН України. Київ, 2003. 42 с.

***Annotation.** The integration of traditional and innovative teaching methods in music education is the most important task of our time. The abstracts reveal the means of using information technology in music education of the disciplines of conducting and choral cycle, aimed at improving the quality of education and the development of professional and creative potential of the applicant in higher education in modern reality. The expediency and necessity of forming a single information space of a number of conducting and choral disciplines on the basis of using the achievements of information and communication technologies are determined. Particular attention is paid to the need for rational interaction of traditional and innovative teaching methods on the example of the introduction of informational learning technologies in the initial process (on the example of working with a virtual choir). The efficiency, effectiveness and prospects of their use in the learning process are revealed.*

***Key words.** music education, information technologies, innovative methods, virtual choir, distance learning.*